EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 21.2.2023
COM(2023) 101 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Provádění nařízení (EU) č. 1379/2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury

OBSAH

1 ÚVOD 1

2 PROVÁDĚNÍ NAŘÍZENÍ O SPOLEČNÉ ORGANIZACI TRHŮ A PŘÍSPĚVEK K DOSAŽENÍ CÍLŮ SRP 3

2.1 Profesní organizace 3

2.1.1 Příspěvek k dosažení cílů SRP 3

2.1.2 Pravidla pro zřizování organizací producentů, sdružení organizací producentů, meziodvětvových organizací a nadnárodních profesních organizací, cíle a opatření 4

2.1.3 Uznávání organizací producentů / meziodvětvových organizací / nadnárodních organizací 6

2.1.4 Rozšíření působnosti pravidel 9

2.1.5 Plány produkce a uvádění na trh 9

2.1.6 Stabilizace trhů 11

2.2 Obchodní normy 12

Příspěvek k dosažení cílů SRP a stanovení a dodržování obchodních norem 12

2.3 Informace pro spotřebitele 13

2.3.1 Příspěvek k dosažení cílů SRP 13

2.3.2 Povinné informace 14

2.3.3 Informování o ekoznačce 15

2.3.4 Doplňkové dobrovolné informace 16

2.4 Pravidla hospodářské soutěže 17

Příspěvek k dosažení cílů SRP a vynětí z pravidel hospodářské soutěže 17

2.5 Informace o trhu 17

3 ZÁVĚRY 18

PŘÍLOHY 21

Příloha 1 – Právní základy 21

Příloha 2 – Veřejná konzultace 22

1 ÚVOD

Společná organizace trhů s produkty rybolovu a akvakultury existuje od roku 1970. Jedná se o nejstarší pilíř společné rybářské politiky (SRP), jíž je nedílnou součástí spolu s opatřeními pro zachování zdrojů a finančními opatřeními.

Společná organizace trhů se řídí nařízením (EU) č. 1379/2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury[1] (dále jen „nařízení o společné organizaci trhů“) a nařízením (EU) č. 1380/2013 o společné rybářské politice[2] (dále jen „nařízení o SRP“), zejména jeho článkem 35.

Společná organizace trhů byla v roce 2013 společně se SRP reformována a usiluje o dosažení cílů SRP. Reforma znamenala pro členské státy a odvětví rybolovu a akvakultury řadu zásadních změn, zejména posílení úlohy organizací producentů zvýšením pravomoci hospodářských subjektů a novou intervenční logikou, kdy došlo k ukončení dřívějších intervenčních mechanismů, v jejichž rámci se z veřejných prostředků podporovalo trvalé stažení produktů rybolovu z oblasti lidské spotřeby nebo jejich zničení.

Společná organizace trhů zahrnuje pět oblastí činnosti:

- profesní organizace: organizace producentů, jejich sdružení a meziodvětvové organizace,
- společné obchodní normy: stanoví jednotné charakteristiky produktů rybolovu prodávaných v EU bez ohledu na jejich původ a pomáhají zajistit transparentní vnitřní trh, který dodává vysoce kvalitní produkty,
- informace pro spotřebitele: povinné informace, které doplňují obecné označování potravin podle nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům[3], a rámec dobrovolných informací, které mají vést spotřebitele k udržitelným spotřebním návykům,
- pravidla hospodářské soutěže: za určitých podmínek jsou povoleny výjimky z jejich uplatňování a
- informace o trhu: shromažďování, zpracování a šíření ekonomických informací o trzích s produkty rybolovu a akvakultury za účelem podpory strategií a tvorby politik zúčastněných stran.

---

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1379/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury a o změně nařízení Rady (ES) č. 1184/2006 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 104/2000 (Úř. věst. L 354 28.12.2013, s. 1).

[2] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné rybářské politice, o změně nařízení Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutí Rady 2004/585/ES (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 22).

[3] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 (Úř. věst. L 304, 22.11.2011, s. 18).

Evropský námořní a rybářský fond[4] (ENRF) a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond[5] (ENRAF) podporují provádění tržní politiky EU v oblasti produktů rybolovu a akvakultury.

Nařízení o společné organizaci trhů bylo třikrát změněno[6]:

- nejprve v roce 2013 s cílem dočasně vyjmout produkty nabízené k maloobchodnímu prodeji konečnému spotřebiteli na Mayotte z některých povinností týkajících se označování, a to v důsledku toho, že se region Mayotte stal od roku 2014 nejvzdálenějším regionem[7],

- podruhé v roce 2015 s cílem sladit minimální referenční velikosti pro zachování zdrojů s minimálními velikostmi pro uvedení na trh[8] a

- naposled[9] v roce 2020 s cílem zahrnout krizová opatření v reakci na narušení trhu v důsledku krize COVID-19; tato opatření sloužila stejným účelům i po vypuknutí ruské agresivní války vůči Ukrajině.

Tato zpráva popisuje provádění a výsledky nařízení o společné organizaci trhů v souladu s článkem 48 uvedeného nařízení. Zpráva je strukturována podle nařízení o společné organizaci trhů. V každém oddílu se zabývá následujícími tématy:

- hodnocení provádění ustanovení o společné organizaci trhů a jejich přínosu k dosažení cílů SRP,

- hlavní úspěchy, zejména ty, které jsou výsledkem reformy,

- problémy a nedostatky při provádění nařízení a

- oblasti zlepšení v rámci stávajícího právního rámce nebo mimo něj, kde mohou cíle společné organizace trhů účinněji nebo doplňkově řešit jiné (novější) nástroje, například Zelená dohoda EU nebo strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“.

---

4 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 508/2014 ze dne 15. května 2014 o Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2328/2003, (ES) č. 861/2006, (ES) č. 1198/2006 a (ES) č. 791/2007 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1255/2011 (Úř. věst. 149, 20.5.2014. s. 1).

5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1139 ze dne 7. července 2021, kterým se zřizuje Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a mění nařízení (EU) 2017/1004 (Úř. věst. L 247, 13.7.2021, s. 1).

6 Viz přílohu 1.

7 Nařízení Rady (EU) č. 1385/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se z důvodu změny statusu Mayotte vůči Evropské unii mění nařízení Rady (ES) č. 850/98 a (ES) č. 1224/2009 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009, (EU) č. 1379/2013 a (EU) č. 1380/2013 (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 86).

8 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/812 ze dne 20. května 2015, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 850/98, (ES) č. 2187/2005, (ES) č. 1967/2006, (ES) č. 1098/2007, (ES) č. 254/2002, (ES) č. 2347/2002 a (ES) č. 1224/2009 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1379/2013 a (EU) č. 1380/2013, pokud jde o povinnost vykládky, a zrušuje nařízení Rady (ES) č. 1434/98 (Úř. věst. L 133, 29.5.2015, s. 1).

9 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/560 ze dne 23. dubna 2020, kterým se mění nařízení (EU) č. 508/2014 a (EU) č. 1379/2013, pokud jde o zvláštní opatření ke zmírnění dopadu rozšíření onemocnění COVID-19 na odvětví rybolovu a akvakultury (Úř. věst. L 130, 24.4.2020, s. 11).

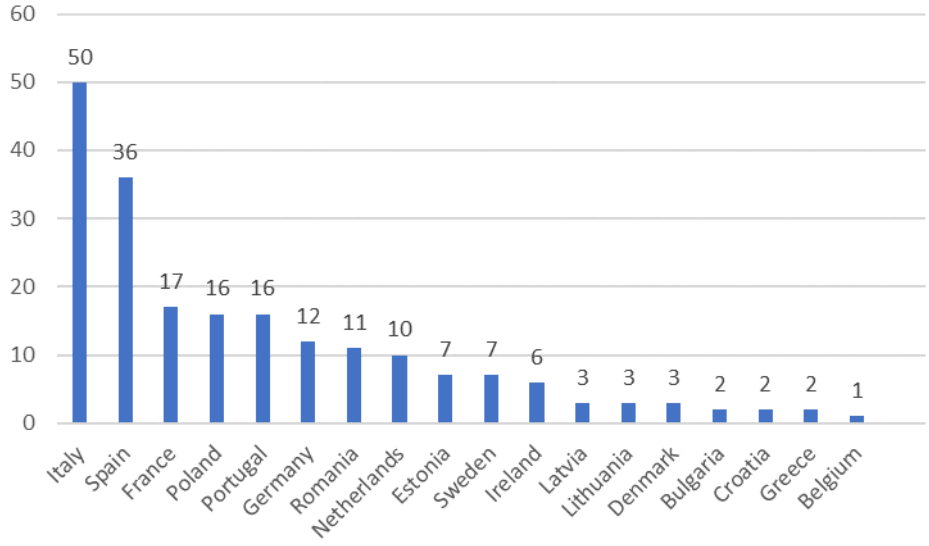
2 PROVÁDĚNÍ NAŘÍZENÍ O SPOLEČNÉ ORGANIZACI TRHŮ A PŘÍSPĚVEK K DOSAŽENÍ CÍLŮ SRP

2.1 Profesní organizace[10]

2.1.1 Příspěvek k dosažení cílů SRP

V důsledku svého formálního uznání mají organizace producentů povinnosti týkající se provádění cílů SRP. Důsledkem těchto povinností je privilegovaný přístup k finanční podpoře a možnost využívat výjimku z pravidel hospodářské soutěže za podmínek nařízení o společné organizaci trhů. Netýká se to různých dalších typů kolektivních orgánů producentů[11] v EU, ať už na místní, vnitrostátní nebo nadnárodní úrovni.

Obrázek 1 – Počet organizací producentů v jednotlivých členských státech

Organizace producentů proto tvoří páteř rybolovu a v menší míře (i když stále častěji) i odvětví akvakultury. Organizace producentů podporují každodenní řízení SRP a umožňují její kolektivní provádění na úrovni producentů. Dosahují toho tím, že od každé organizace producentů vyžadují, aby vypracovala a prováděla plány produkce a uvádění na trh. Nařízení o společné organizaci trhů zejména stanoví, že tyto plány mají pomoci dosáhnout cílů, které společné organizaci trhů určuje článek 35 nařízení o SRP, a všech cílů, které jsou nařízením o společné organizaci trhů určeny organizacím producentů (článek 7 nařízení o společné organizaci trhů). Na tomto základě jsou organizace producentů oprávněny kolektivně řídit činnosti svých členů pod striktní podmínkou, že budou dodržovat povinnosti v oblasti ochrany přírody. Přispívají k potravinovému zabezpečení tím, že zajišťují dostupnost a udržitelnost široké škály mořských plodů. Tímto způsobem plní organizace producentů poslání veřejné služby a zároveň optimalizují tržní příležitosti pro své členy.

[10] V listopadu 2022 existovalo 204 organizací producentů (163 v oblasti rybolovu a 41 v oblasti akvakultury) v osmnácti členských státech, devět sdružení organizací producentů (v oblasti rybolovu) v sedmi členských státech a sedm meziodvětvových organizací v šesti členských státech.

[11] Např. *prudhommies* (Francie), *cofradías* (Španělsko).

Tato klíčová úloha organizací producentů při dosahování cílů SRP přiměla Evropskou komisi k tomu, aby se snažila podporovat zřizování, konsolidaci a financování organizací producentů v celé EU, zejména v členských státech, kde je prvovýroba nadále značně roztříštěná (akvakultura, drobný rybolov). Silná přítomnost organizací producentů je rozhodujícím činitelem pro přežití a prosperitu pobřežních komunit a pro posílení váhy prvovýrobců ve vztahu ke zpracovatelskému průmyslu nebo maloobchodníkům. Klíčovým úkolem v tomto ohledu bylo vypracování národních programů ENR(A)F.

2.1.2 Pravidla pro zřizování organizací producentů, sdružení organizací producentů, meziodvětvových organizací a nadnárodních profesních organizací, cíle a opatření

Zúčastněné strany z EU uvedly[12], že nástroje, které mají organizace producentů k dispozici podle nařízení o společné organizaci trhů, a zejména plány produkce a uvádění na trh, jsou dobře uzpůsobeny k tomu, aby jim pomohly sledovat jejich cíle, zejména lépe organizovat strukturování dodávek ryb s cílem zlepšit příjmy rybářů a zemědělců, a provádět SRP v praxi. Producenti však zdůraznili, že úroveň podpory, zejména finanční, od jednotlivých vnitrostátních orgánů není jednotná. Vytváří se tak značné rozdíly v rozvoji a fungování organizací producentů v jednotlivých členských státech a problémy při zajišťování rovných podmínek.

V zájmu snížení této nerovnováhy vyvíjela Komise soustavné úsilí v oblasti informování a zvyšování povědomí s cílem podpořit všechny, kdo se podílejí na provádění tohoto inovativního nástroje (tj. plánů produkce a uvádění na trh). Toto úsilí začalo podrobným hodnocením vnitrostátních programů ENRF a doporučeními k nim. Poté byla Komise nadále trvale k dispozici, aby vysvětlila koncepce, odstranila nejasnosti a usnadnila sdílení osvědčených postupů. Nicméně je třeba uznat, že proces přípravy, provádění a monitorování probíhá mezi vnitrostátními orgány a jejich organizacemi producentů, protože nakonec jsou to ony, kdo rozhoduje o obsahu a úrovni podpory přípravy a provádění plánů produkce a uvádění na trh, k čemuž mají nejlepší předpoklady. To má samozřejmě za následek určitou míru nerovnoměrnosti v jednotlivých zemích.

Pro některé kategorie producentů (zejména zemědělce a drobné pobřežní rybáře) je fungování organizací producentů i nadále problémem. Producenti v odvětví akvakultury uznávají, že revize nařízení o společné organizaci trhů pomohla vytvořit vhodnější právní rámec pro organizace producentů v odvětví akvakultury. Obzvláště úspěšná byla propagační a komunikační opatření pod vedením organizací producentů v odvětví akvakultury. V EU je však počet organizací producentů v odvětví akvakultury stále omezený, takže se jim plně nedaří koncentrovat nabídku, což by jim mohlo pomoci čelit vysoké strukturální koncentraci maloobchodu. Podpora výhod plynoucích ze zakládání organizací producentů v odvětví akvakultury je jedním z opatření v rámci strategických pokynů EU pro udržitelnější a konkurenceschopnější akvakulturu EU na období 2021–2030[13], zveřejněných v roce 2021.

[12] Poradní sbor pro trhy, poradenství týkající se fungování společné organizace trhů, březen 2022.

[13] SWD(2021) 102 final ze dne 12. května 2021, pracovní dokument útvarů Komise, *Strategické zásady pro udržitelnější a konkurenceschopnější akvakulturu v EU na období 2021–2030*.

Zprávy Evropského parlamentu rovněž vyzývaly k lepšímu strukturování odvětví drobného rybolovu[14] a akvakultury[15] a k rozvoji meziodvětvových organizací.

Drobní producenti pobřežního rybolovu uvádějí, že se jim ne vždy dostává odpovídající administrativní a/nebo finanční podpory ke zřízení a provozování organizací producentů. Rovněž uvádějí, že když členské státy stanovují kritéria pro uznávání (např. dostatečná ekonomická činnost v oblasti[16]), nezohledňují dostatečně jejich specifika. V rámci své úlohy v tomto procesu se Komise snaží především usnadnit dialog a porozumění mezi stranami, zejména objasnit koncepce a aspekty regulace. Tento přístup se zdá být účinný a pomáhá usnadnit postup uznávání organizací producentů u drobných pobřežních rybářů[17]. Dalším omezením je, že nižší ziskové rozpětí a omezené administrativní zdroje drobných pobřežních rybářů oslabují finanční životaschopnost jejich organizací producentů a jejich schopnost vypořádat se s právními a administrativními požadavky spojenými se zřízením nebo provozováním organizace producentů. Řešením není ani možnost, aby se producenti v oblasti drobného rybolovu připojili k některé stávající organizaci producentů, čímž by vznikla smíšená organizace producentů (složená z drobných a středních až velkých rybářů), protože ne vždy řeší specifické potřeby drobných producentů pobřežního rybolovu.

Zkušenosti s meziodvětvovými organizacemi, které sdružují zástupce z celého dodavatelského řetězce (produkce, zpracování a maloobchod), jsou omezené, protože v tomto odvětví téměř neexistují. Zejména během krize COVID-19 se osvědčily dobře fungující meziodvětvové organizace jako cenný nástroj k posílení řádného fungování hodnotového řetězce a kolektivnímu zmírnění dopadu na jednotlivé kroky.

Možnost uznávat nadnárodní organizace považují za relevantní jak odvětvové, tak vnitrostátní orgány. Jako nadnárodní byly však formálně uznány pouze čtyři organizace producentů. Pilotní projekt[18] realizovaný v roce 2020 ukázal, že v praxi způsobuje nedostatek konkrétních právních předpisů určité obtíže jak při uznávání, tak při fungování těchto organizací. Klíčovou otázkou je financování těchto nadnárodních organizací, protože neexistuje žádný formální mechanismus, který by umožňoval rozdělení nebo organizaci finanční podpory pro určitou nadnárodní organizaci mezi dvěma nebo více členskými státy. Komise poskytla členským státům pokyny[19] k objasnění stávajících možností a organizaci spolupráce při financování těchto organizací.

---

[14] Zpráva o optimalizaci hodnotového řetězce v odvětví rybolovu EU (2017/2119(INI)) (zpravodajka: Clara Eugenia Aguilera García, S&D/Španělsko).

[15] Zpráva *Na cestě k udržitelnému a konkurenceschopnému evropskému odvětví akvakultury: současný stav a budoucí výzvy* (2017/2118(INI)) (zpravodaj: Carlos Iturgaiz, PPE/Španělsko).

[16] Ustanovení čl. 14 odst. 1 písm. b) nařízení o společné organizaci trhů.

[17] Například uznání organizace producentů Irish Islands Marine Resource Organisation (Irsko) v roce 2021 a uznání organizace producentů Organisation de producteurs du Levant (Francie) v roce 2019.

[18] Platforma EU pro organizace producentů v odvětví rybolovu a akvakultury.

[19] Dopis expertní skupině pro trhy a obchod s produkty rybolovu a akvakultury týkající se nadnárodních organizací, leden 2021.

2.1.3 Uznávání organizací producentů / meziodvětvových organizací / nadnárodních organizací

Poté, co reformovaná společná organizace trhů vstoupila v platnost, poskytla Komise pokyny[20] k postupu uznávání, aby v tomto procesu pomohla členským státům i odvětví. Souběžně s tím Komise v zájmu zajištění souladu s pravidly společné organizace trhů požádala všechny členské státy, aby prováděly kontroly svých uznaných organizací, a pokusila se četnost těchto kontrol v členských státech harmonizovat.

[20] SWD(2016) 113 final ze dne 1. dubna 2016, pracovní dokument útvarů Komise, *Pokyny k provedení kapitoly II „Profesní organizace" nařízení (EU) č. 1379/2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury*.

a. Horizontální kontroly dodržování předpisů a zjištěné problémy

Článek 18 nařízení o společné organizaci trhů vyžaduje, aby členské státy v pravidelných intervalech ověřovaly, zda organizace producentů a meziodvětvové organizace dodržují pravidla pro jejich uznání. Článek 20 nařízení o společné organizaci trhů Komisi umožňuje provádět kontroly. Komise proto v roce 2016 požádala všechny dotčené členské státy, aby zjistily, zda byly provedeny kontroly dodržování pravidel společné organizace trhů ze strany organizací producentů a meziodvětvových organizací a jaký byl výsledek těchto kontrol. Souběžně s těmito kontrolami nebo v jejich důsledku zahájila Komise tři řízení EU Pilot o nesplnění povinnosti s cílem řešit zjištěné problémy s nedodržováním předpisů. V jednom případě Komise sama prováděla kontroly na místě v souvislosti s uznáním organizací producentů.

V některých případech vedla kombinace kontrol prováděných Komisí a kontrol prováděných členskými státy ke zrušení uznání organizace producentů, například když se ukázalo, že některé organizace producentů nebyly dostatečně ekonomicky aktivní, jak vyžaduje nařízení o společné organizaci trhů. Vyskytly se i případy, kdy vnitrostátní orgány požadovaly, aby některé organizace producentů změnily své stanovy, pravidla nebo vlastnickou strukturu tak, aby byly v souladu s nařízením o společné organizaci trhů. Kromě toho některé členské státy zveřejnily vnitrostátní pokyny, zejména pokud jde o kritéria pro uznání organizace producentů nebo o monitorování uznaných organizací producentů.

Hlavní problémy, které byly zjištěny jako nedostatky při vnitrostátních kontrolách organizací producentů, jsou uvedeny níže.

- Splnění podmínky plurality členů: některé členské státy podrobně neověřily vlastnickou strukturu organizací producentů a zejména konečné vlastníky jejich členů. Některé členské státy se domnívaly, že není nutné kontrolovat, zda je tato pluralita skutečná, a že postačí formální pluralita členů organizací producentů. Pokud je však konečným vlastníkem všech společností a plavidel působících v rámci společné organizace trhů jen jedna fyzická nebo právnická osoba, je fungování systému společné organizace trhů ohroženo a požadavky čl. 14 odst. 1 ve spojení s článkem 17 nařízení o společné organizaci trhů nemohou být splněny. Vnitrostátní orgány by proto měly provádět kontroly s cílem ověřit nejen totožnost jednotlivých právnických nebo fyzických osob, které jsou členy organizace producentů, ale také jejich konečných vlastníků nebo fyzických a právnických osob, které vlastní podíly členů organizace producentů.

- Nedostatek vhodných důkazů o ověření demokratického fungování organizací producentů, jak vyžaduje čl. 17 písm. d) nařízení o společné organizaci trhů. Příslušné vnitrostátní orgány musí ověřit, zda zavedená struktura správy a řízení umožňuje členům kontrolovat organizaci a rozhodnutí organizací producentů.

- Nedostatečná kontrola pravidel pro přijímání nových členů nebo zrušení členství, jak vyžaduje čl. 17 písm. f) nařízení o společné organizaci trhů.

- Neexistence aktuálních kritérií pro posouzení, zda je organizace v dané oblasti dostatečně ekonomicky činná (požadavky čl. 14 odst. 1 písm. b) nařízení o společné organizaci trhů).

- V některých členských státech byla plánovaná četnost kontrol nedostatečná.

Komise má v úmyslu opakovat své kontroly s cílem ověřit, zda členské státy plní své povinnosti provádět kontroly svých organizací producentů.

b. Potíže s formálním uznáním nadnárodních organizací

Pokud jde o konkrétní případ nadnárodních organizací – zejména organizací producentů – pilotní projekt realizovaný v roce 2020 poukázal na řadu problémů a nedostatků, které vyvolávají nejistotu ohledně:

- definice pojmu „nadnárodní“, který není v nařízení o společné organizaci trhů uveden, a
- toho, jakým způsobem je třeba na nadnárodní organizace uplatňovat určité požadavky na uznávání organizací producentů (např. kritéria dostatečné hospodářské činnosti).

Komise poskytla členským státům objasnění a vysvětlila jim, že se mohou rozhodnout přijmout zvláštní pravidla nebo definice a praktická opatření pro nadnárodní organizace, pokud nejsou v rozporu s nařízením o společné organizaci trhů nebo s právními předpisy EU obecně.

2.1.4 Rozšíření působnosti pravidel

Oddíl III nařízení o společné organizaci trhů stanoví možnost rozšířit některá pravidla organizace producentů na producenty, kteří působí v oblasti činnosti příslušné organizace producentů a kteří nejsou členy této organizace. Od roku 2013 se této možnosti využívá jen zřídka: Komise povolila pouze dvě rozšíření pravidel. Zdá se, že hlavní překážkou je doba použitelnosti rozšíření v rozmezí od 60 dnů do 12 měsíců, která není dobře přizpůsobena volatilitě trhu. Účinnější by byl pružnější nástroj s možností rozšíření působnosti pravidla na kratší dobu. Tato potřeba větší pružnosti je však v rozporu s časovými omezeními, neboť vnitrostátní správní orgány a Komise musí žádosti posoudit na základě požadavků stanovených v nařízení o společné organizaci trhů. Ačkoli je tedy rozšíření působnosti pravidel potenciálně mocným nástrojem, z něhož má prospěch celé produkční odvětví, jeho používání je kvůli jeho vnitřní složitosti omezené.

Aby se rozšíření působnosti pravidel snáze provádělo, zveřejnila Komise pokyny[21]. V budoucnu by mohlo být užitečné poskytnout podrobnější pokyny týkající se některých konkrétních aspektů tohoto postupu, zejména kritérií prokazujících reprezentativnost organizace producentů v dané zeměpisné oblasti. Aby bylo zajištěno dodržení jednoměsíční lhůty pro schválení nebo zamítnutí žádosti o rozšíření působnosti pravidel, zmocnila Komise k přijímání rozhodnutí o schválení nebo zamítnutí rozšíření pravidel svým jménem rovněž komisaře pro námořní záležitosti a rybolov.

2.1.5 Plány produkce a uvádění na trh

Se vstupem revidovaného nařízení o společné organizaci trhů v platnost se změnily souvislosti, v nichž organizace producentů působí: intervenční mechanismy byly zrušeny (s výjimkou podpory skladování, viz níže) a podpora byla přesunuta na tržně orientovaný nástroj – plány produkce a uvádění na trh.

[21] SWD(2016) 113 final ze dne 1. dubna 2016, pracovní dokument útvarů Komise, *Pokyny k provedení kapitoly II „Profesní organizace“ nařízení (EU) č. 1379/2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury*.

Plány produkce a uvádění na trh jsou nutné pro všechny organizace producentů. Jsou základními nástroji revidované společné organizace trhů, které mají podpořit rybáře a chovatele ryb při provádění udržitelného a kolektivního řízení jejich činností a při efektivnějším směrování jejich produkce tak, aby splňovali požadavky trhu (co do množství a kvality) a využívali tržních příležitostí. Při provádění svých plánů produkce a uvádění na trh mohou organizace producentů využívat širokou škálu opatření k dosažení cílů společné organizace trhů a SRP, včetně řízení rybolovných práv (kvót).

Organizace producentů a členské státy obecně uznávají plány produkce a uvádění na trh jako inovativní, účinné a pružné nástroje. V prvních několika letech provádění poté, co reformovaná společná organizace trhů vstoupila v platnost, se objevily určité potíže s financováním a obsahem těchto plánů[22]. Vzhledem k tomu, že přijetí ENRF se o několik měsíců zpozdilo, řada organizací producentů neměla jasnou představu o finanční podpoře, kterou mohou očekávat, což odložilo první plány produkce a uvádění na trh nebo snížilo jejich ambicióznost.

Povaha uplatnitelných opatření, a zejména jejich způsobilost pro veřejnou finanční podporu, znamenala pro vnitrostátní správní orgány a organizace producentů rovněž prvek nejistoty. Nejen proto, že tento nástroj byl novinkou, ale také proto, že zavedl odlišnou logiku týkající se způsobilosti uplatnitelných opatření: jejich způsobilost závisí na jejich místě určení, nikoli na jejich povaze, takže každý výdaj je potenciálně způsobilý, pokud pomáhá dosáhnout cílů organizace producentů. Časté styky mezi vnitrostátními správními orgány, organizacemi producentů a zástupci odvětví[23] umožnily postupně zlepšit celý proces, který je nyní považován za uspokojivý a přináší ovoce. Podle článku 66 nařízení o ENRF[24] byla finanční podpora pro plány produkce a uvádění na trh povinná. Ačkoli tato povinnost nebyla přenesena do nařízení o ENRAF[25], všechny dotčené členské státy vyjádřily ochotu pokračovat ve finanční podpoře plánů produkce a uvádění na trh svých organizací producentů nebo tuto podporu posílit. Je však třeba zdůraznit, že úroveň podpory se může v jednotlivých členských státech výrazně lišit, což vytváří problémy týkající se rovných podmínek pro organizace producentů, které musí dodržovat stejná pravidla. Komise bude pokračovat ve svém úsilí o zvýšení informovanosti o tom, že existuje řada důvodů, proč je řádné financování důležité, aby se snížily rozdíly. Rozdíly v přístupech a zacházení jsou nicméně neodmyslitelnou součástí systému, který je navržen tak, aby vyhovoval specifickým potřebám a požadavkům na vnitrostátní a regionální úrovni.

Plány produkce a uvádění na trh se rovněž osvědčily jako účinné nástroje pro přidělování a správu kvót mezi členy organizace producentů. Plány produkce a uvádění na trh musí mimo jiné obsahovat program produkce a musí specifikovat opatření, která má organizace producentů přijmout, aby zajistila udržitelné rybolovné činností svých členů. To znamená, že organizace producentů mohou rozhodovat o množstvích, která mají být přidělena, a o

---

22 Komise provedla průběžné posouzení počátečních potíží, které se vyskytly.

23 Poradní sbor pro trhy vydal pokyny pro organizace producentů a vnitrostátní správní orgány týkající se obsahu a provádění plánů produkce a uvádění na trh.

24 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 508/2014 ze dne 15. května 2014 o Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2328/2003, (ES) č. 861/2006, (ES) č. 1198/2006 a (ES) č. 791/2007 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1255/2011 (Úř. věst. 149, 20.5.2014. s. 1).

25 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1139 ze dne 7. července 2021, kterým se zřizuje Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a mění nařízení (EU) 2017/1004 (Úř. věst. L 247, 13.7.2021, s. 1).

nejvhodnější době pro rybolovné činnosti. Například ponechání určitého množství humrů na konec roku pomáhá zabránit předčasnému vyčerpání jejich populací a umožňuje dotčeným členům účtovat během období konce roku vyšší ceny.

Obsah plánů produkce a uvádění na trh a monitorování jejich provádění je proces, který probíhá mezi organizacemi producentů a jejich příslušnými orgány. Nicméně existuje jasná shoda, pokud jde o dobrý stav populací (80 % druhů, na něž se vztahují kvóty, spravují organizace producentů), zejména v Severním moři a severovýchodním Atlantiku, a dobré hospodářské výsledky loďstva, přinejmenším do doby nedávných krizí, které zasáhly toto odvětví (onemocnění COVID-19 a ruská invaze na Ukrajinu). Dokazuje to, že kolektivní správa kvót organizacemi producentů je nejúčinnějším systémem správy společného statku. Stejně tak pokaždé, když odvětví zasáhl vnější otřes, plány produkce a uvádění na trh umožnily, aby organizace producentů rychle přizpůsobily činnosti svých členů a marketingové strategie okamžitému vývoji na trhu, což výrazně zvýšilo odolnost odvětví.

2.1.6 Stabilizace trhů

Za určitých okolností vedlo šest tržních intervenčních mechanismů, které existovaly do roku 2013, ke zničení nebo stažení produktů z oblasti lidské spotřeby. Proto se staly politicky nepřijatelnými a ekonomicky neoptimálními. Revidovaná společná organizace trhů tyto tržní intervenční mechanismy omezila na jediný mechanismus skladování, který byl k dispozici po dobu pěti let (2014–2018). Tento dočasný mechanismus umožnil organizacím producentů přizpůsobit se a postupně přejít na plány produkce a uvádění na trh. Byl využíván pouze okrajově, což potvrzuje, že organizace producentů se dokázaly rychle přizpůsobit novým tržním nástrojům.

Krize COVID-19 vedla k náhlému uzavření většiny prodejen pro čerstvé produkty rybolovu a akvakultury. Bylo tudíž vhodné obnovit možnost využívat mechanismus podpory skladování a rozšířit jej na organizace producentů v odvětví akvakultury[26] (původně byl vyhrazen pro organizace producentů v odvětví rybolovu). Tento mechanismus byl znovu k dispozici 1. února 2020 a skončil ve stejnou dobu jako ostatní krizová opatření související s onemocněním COVID-19, tedy 31. prosince 2020.

I když organizace producentů zajišťují účinné plánování činností, pro některé druhy ryb by mechanismus skladování nebyl nadále relevantním nástrojem. Vždy se však mělo za to, že trvalé obnovení tohoto mechanismu by odrazovalo od zachování důsledného strategického plánování prostřednictvím plánů produkce a uvádění na trh.

[26] Seznam způsobilých druhů uvedený v nařízení o společné organizaci trhů byl upraven tak, aby tuto změnu zohlednil: k druhům uvedeným v příloze II nařízení o společné organizaci trhů se přidává celé číslo 0302 kombinované nomenklatury (tj. „Ryby, čerstvé nebo chlazené, kromě rybího filé a jiného rybího masa čísla 0304“).

2.2 Obchodní normy

Příspěvek k dosažení cílů SRP a stanovení a dodržování obchodních norem

Kapitola III nařízení o společné organizaci trhů se týká společných obchodních norem pro produkty rybolovu a akvakultury. Produkty rybolovu a akvakultury, na které se vztahuje rámec obchodních norem a které jsou určeny k lidské spotřebě, musí tyto normy splňovat.

Cíle norem jsou popsány v 18. bodě odůvodnění nařízení o společné organizaci trhů. Obchodní normy by konkrétně měly umožnit zásobování trhu udržitelnými produkty a pomoci plně využít potenciál vnitřního trhu s produkty rybolovu a akvakultury. Kromě toho by měly usnadnit marketingové činnosti založené na spravedlivé hospodářské soutěži, a tím přispět ke zvýšení ziskovosti produkce.

Obchodní normy začleněné do nařízení o společné organizaci trhů z roku 2013 byly původně přijaty v 80. a 90. letech 20. století[27]. Stanoví harmonizované charakteristiky pro konzervované tuňáky / bonita a konzervované sardinky a harmonizovaný rámec pro třídění čerstvých a chlazených produktů rybolovu, včetně požadavků na minimální čerstvost a velikost. Normy se vztahují jak na produkty z EU, tak na dovážené produkty.

V roce 2019 provedla Komise specializované hodnocení provádění norem[28] s cílem posoudit, zda stávající normy stále odpovídají svému účelu. Hodnocení ukázalo, že obchodní normy jsou obecně relevantní a účinné a v rámci své současné oblasti působnosti a základních kritérií přinášejí přidanou hodnotu. Zjistilo však nedostatky stávajícího rámce, pokud jde o jeho schopnost dosáhnout cílů nařízení o společné organizaci trhů. Zejména bylo zjištěno, že rámec hraje pouze omezenou roli při zajišťování udržitelnosti produktů uváděných na trh v EU. Hodnocení a související konzultace rovněž odhalily možnosti zjednodušení, zefektivnění a modernizace norem. Hodnocení nakonec ukázalo, že vnitrostátní orgány provádějí kontrolu dodržování norem na poměrně nízké úrovni.

Na základě hodnocení a zjištěného problému nedostatečného řešení udržitelnosti zahájila Komise revizi rámce obchodních norem a v dubnu 2020 zveřejnila počáteční posouzení dopadů[29]. Vzhledem k hledisku udržitelnosti byla revize norem zahrnuta do akčního plánu strategie Komise „Od zemědělce ke spotřebiteli“[30].

Komise vedla od listopadu 2020 do února 2021 veřejnou konzultaci a její výsledky zveřejnila na svých internetových stránkách[31]. Souběžně probíhaly cílené konzultace se zúčastněnými stranami. Konzultace potvrdily možný přínos rámce EU pro informování spotřebitelů o udržitelnosti potravinářských produktů, včetně produktů rybolovu. Jak bylo oznámeno ve strategii „Od zemědělce ke spotřebiteli“, je důležité pokračovat v práci na iniciativě

---

27 Nařízení Rady (EHS) č. 2136/89 ze dne 21. června 1989 o stanovení společných obchodních norem pro konzervované sardinky; nařízení Rady (EHS) č. 1536/92 ze dne 9. června 1992, kterým se stanoví společné obchodní normy pro konzervované tuňáky a bonita, a nařízení Rady (ES) č. 2406/96 ze dne 26. listopadu 1996 o stanovení společných obchodních norem pro některé produkty rybolovu.

28 SWD(2019) 453 final ze dne 20. prosince 2019, pracovní dokument útvarů Komise o hodnocení rámce obchodních norem pro produkty rybolovu a akvakultury.

29 https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12262-Review-of-the-marketing-standards-framework-for-fishery-and-aquaculture-products

30 *Strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“* (europa.eu).

31 Přezkum obchodních norem týkajících se ryb a mořských plodů.

udržitelného potravinového systému, který Komise plánuje navrhnout v roce 2023 za účelem harmonizovaného přístupu EU k udržitelné produkci potravin.

2.3 Informace pro spotřebitele

2.3.1 Příspěvek k dosažení cílů SRP

Pro plné dosažení cílů společné organizace trhů má zásadní význam, aby byli spotřebitelé prostřednictvím marketingových a vzdělávacích kampaní informováni o důležitosti konzumace produktů rybolovu a akvakultury, o široké škále dostupných druhů a o tom, jak je důležitá schopnost porozumět informace na štítcích. Aby se spotřebitelé mohli rozhodovat na základě informací, měli by navíc dostávat jasné a vyčerpávající informace o produktech prodávaných na trhu EU. Tyto produkty musí splňovat stejná pravidla bez ohledu na svůj původ.

Za tímto účelem se kapitola IV nařízení o společné organizaci trhů („Informace pro spotřebitele“) snaží poskytnout spotřebitelům informace prostřednictvím označování mořských plodů jako klíčového aspektu, který má vést k udržitelnějšímu výběru při nákupu, a tím přispět k dosažení cíle udržitelnosti SRP. Spotřebitelé jsou navíc důležitými aktéry v řízení udržitelnosti, protože činí rozhodnutí a mají nákupní preference. Aby mohly být informace pro spotřebitele poskytovány na všech produktech rybolovu a akvakultury, musí klíčové informace proudit dodavatelským řetězcem. Toho lze dosáhnout pouze prostřednictvím řádného systému sledovatelnosti všech produktů rybolovu a akvakultury. Za tímto účelem Komise v květnu 2018 navrhla[32] posílit pravidla pro sledovatelnost, která platí od roku 2009 (jsou stanovena v nařízení EU o kontrole rybolovu[33]) tak, aby se vztahovala na všechny produkty rybolovu a akvakultury. Sledovatelnost a související transparentnost jsou nezbytné pro zajištění souladu s platnými pravidly SRP. S podporou vhodného systému označování mohou zaručit, že informace poskytované spotřebitelům jsou důvěryhodné a spolehlivé. Jsou také nepostradatelné v boji proti podvodům s potravinami, včetně nesprávného označování.

Nařízení o společné organizaci trhů stanoví pravidla pro povinné a dobrovolné informace, které mají být poskytovány v případě balených i nebalených produktů rybolovu a akvakultury uvedených v písmenech a), b), c) a e) jeho přílohy I. Zavádí nové a podrobnější povinné informace, například povinnost uvádět lovné zařízení a podrobné informace o oblasti výlovu/chovu nebo výslovné zahrnutí zařízení společného stravování do označování. Nařízení o společné organizaci trhů stanoví, že zařízení společného stravování musí dostat stejný rozsah informací jako koneční spotřebitelé. Provozovatelé zařízení společného stravování tak mohou činit udržitelnější rozhodnutí a přispívat k lepší informovanosti o spotřebě mořských plodů mimo domov.

V roce 2016 Komise spustila informační systém[34], který má usnadnit přístup k obchodním označením druhů ve všech členských státech a jejich porovnávání, přičemž shromažďuje

[32] Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 30. května 2018, pokud jde o kontrolu rybolovu (COM(2018) 368 final).

[33] Nařízení Rady (ES) č. 1224/2009 ze dne 20. listopadu 2009 o zavedení kontrolního režimu Společenství k zajištění dodržování pravidel společné rybářské politiky.

[34] *Komerční určení rybích produktů a produktů akvakultury* (europa.eu).

všechna obchodní označení uznávaná v jednotlivých členských státech a další užitečné informace, například vědecké názvy, způsoby produkce a oblasti odlovu. S cílem usnadnit pochopení a provádění pravidel pro informování spotřebitelů zveřejnila Komise v roce 2014 kapesní příručku[35] pro zúčastněné strany a v roce 2019 aktualizovaný seznam otázek a odpovědí[36].

Celkově lze říci, že pokud jde o zvyšování informovanosti spotřebitelů, nařízení o společné organizaci trhů v oblasti označování mořských plodů dosáhlo důležitých cílů. Určité neshody však přetrvávají, zejména pokud jde o rozsah působnosti (zpracované produkty, kaviár, upravení bezobratlí), informace o původu/získání, informace, které jsou důležité pro udržitelnost produktu, a dobrovolné informace.

2.3.2 Povinné informace

Článek 35 nařízení o společné organizaci trhů stanoví, že etikety nebo štítky na produktech rybolovu a akvakultury uvedených v písmenech a), b), c) a e) přílohy I, které jsou uváděny na trh v EU, musí uvádět:

- obchodní označení příslušného druhu a jeho vědecký název,
- způsob produkce,
- oblast, v níž byl produkt uloven nebo odchován, a kategorii lovného zařízení použitého při rybolovu,
- zda byl produkt rozmražen a
- případně datum minimální trvanlivosti[37].

Jak vyplývá ze zvláštního průzkumu Eurobarometr o spotřebitelských zvyklostech v EU v roce 2021 v oblasti produktů rybolovu a akvakultury, je povinnou informací, kterou spotřebitelé považují za nejcennější, „datum použitelnosti“ nebo „datum minimální trvanlivosti“ (69 %); název produktu a druhu (57 %), a zda se jedná o volně žijící / planě rostoucí nebo chovaný/pěstovaný produkt (54 %). Pouze 24 % respondentů označilo použité lovné zařízení jako informaci, která by měla být uvedena.

Z cílené konzultace o provádění nařízení o společné organizaci trhů[38] vyplynulo, že povinné požadavky na informování spotřebitelů jsou velmi dobře hodnoceny jako vynikající opatření, které přináší prospěch zúčastněným stranám a spotřebitelům v EU.

Přesto je třeba vzít v úvahu některé skutečnosti. Za prvé, mnoho zúčastněných stran požadovalo, aby byly zpracované produkty rybolovu a akvakultury (představující více než 22 % spotřeby EU) zahrnuty do oblasti působnosti článku 35 nařízení o společné organizaci trhů. Podle nich neexistuje žádný důvod, proč by zpracované produkty měly být vyňaty z požadavků na informace, které jsou pro spotřebitele důležité a hrají významnou roli při posuzování udržitelnosti produktů. Podle mnoha zúčastněných stran navíc některé

---

35 *Kapesní příručka pro spotřebitele o nových označeních EU na produktech rybolovu a akvakultury*.

36 *Informace pro spotřebitele produktů rybolovu a akvakultury*, 2019.

37 Datum minimální trvanlivosti odpovídá „datu minimální trvanlivosti do“ nebo „datu minimální trvanlivosti do konce“ uvedenému v příloze X nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům.

38 Viz přílohu 2.

nesrovnalosti (např. produkty určené podle kódu KN[39] a nikoli podle přeměny, kterou prošly: kaviár, bezobratlí) mají negativní dopad na dosažení cílů sledovatelnosti a udržitelnosti. Za druhé, většina respondentů konzultace uvedla, že povinné požadavky na informování spotřebitelů nejsou zavedeny. Provádění v celé EU je považováno za nerovnoměrné, což je významné zejména v některých segmentech, například u prodejců ryb a zařízení společného stravování. Některé nevládní organizace a rybáři zdůraznili, že vnitrostátní kontroly nejsou dostatečné k tomu, aby zajistily řádné prosazování. A konečně, odborníci pracující ve Vědeckotechnickém a hospodářském výboru pro rybářství (VTHVR) upozornili, že je třeba posílit informování spotřebitelů v rámci nařízení o společné organizaci trhů s cílem umožnit důkladné posouzení udržitelnosti produktů. Týká se to zejména podrobnějších informací o oblasti odlovu a lovného zařízení u produktů rybolovu, protože současné kategorie se zdají být nedostatečné, a informací o systému produkce u produktů akvakultury[40].

Pro účely článku 37 nařízení o společné organizaci trhů poskytuje informační systém Komise týkající se obchodních označení[41] ve všech 24 úředních jazycích EU internetový a pohotový přístup k informacím o produktech rybolovu a akvakultury s možností vyhledávání, zejména na základě vztahu mezi obchodními označeními a vědeckými názvy, které členské státy uvedly ve svých vnitrostátních seznamech. Tato služba zůstává aktivní a pravidelně se aktualizuje.

Uvádění oblasti odlovu nebo produkce podle článku 38 nařízení o společné organizaci trhů vyvolává diskuse, zejména pokud je doplněno o další dobrovolné informace o původu. V roce 2019 si Komise objednala behaviorální studii[42], aby lépe pochopila, do jaké míry tvrzení ohledně původu produktů rybolovu a akvakultury uspokojují potřeby spotřebitelů. Studie zjistila některé nedostatky (nedostatečná konzistentnost, irelevantní nebo nejasné informace atd.), kvůli nimž jsou dobrovolná tvrzení ohledně původu poněkud matoucí.

2.3.3 Informování o ekoznačce

Článek 36 nařízení o společné organizaci trhů ukládá Komisi povinnost předložit Evropskému parlamentu a Radě zprávu o možnostech celounijního systému ekoznaček pro produkty rybolovu a akvakultury. Komise zprávu přijala v květnu 2016.

Zpráva poukázala na řadu problémů spojených s ekoznačkami. Za prvé, aby byla ekoznačka důvěryhodná, musí existovat důkladný certifikační proces. Za druhé, vnímání skutečnosti, že dochází k šíření ekoznaček a souběžně se používají jiné komunikační nástroje, může vést k matení spotřebitelů. A konečně, náklady spojené s certifikací mohou být pro producenta značné, zatímco prodej produktů s ekoznačkou může pro tyto produkty získat nové trhy.

Na tomto základě uvádí zpráva Komise dvě možnosti možných politických opatření:

- zavedení samostatného systému ekoznaček pro produkty rybolovu a akvakultury v celé EU, nebo

---

[39] Kombinovaná nomenklatura.

[40] Zpráva VTHVR o kritériích a ukazatelích pro začlenění hledisek udržitelnosti u produktů z mořských plodů (VTHVR-20-05).

[41] *Komerční určení rybích produktů a produktů akvakultury* (europa.eu).

[42] *Behaviorální studie týkající se tvrzení ohledně původu produktů rybolovu a akvakultury*.

- stanovení minimálních požadavků na soukromé ekoznačky, pokud jde o kritéria udržitelnosti a základní certifikační proces.

Názory na tuto zprávu, konkrétně na upřednostněný další postup, se v Evropském parlamentu a Radě rozcházely. Spolunormotvůrci proto nakonec obě možnosti politiky zamítli. Druhou možností se mezitím šířeji zabýval návrh Komise o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci[43].

2.3.4 Doplňkové dobrovolné informace

Článek 39 nařízení o společné organizaci trhů stanoví, že následující informace mohou být poskytovány dobrovolně, jasným, jednoznačným a ověřitelným způsobem:

- datum odlovu/získání,
- datum vykládky nebo informace o přístavu vykládky,
- další podrobnosti o lovném zařízení,
- stát vlajky plavidla,
- informace o životním prostředí,
- etické/sociální informace,
- způsoby a postupy produkce a
- nutriční obsah (pouze u nezpracovaných jednosložkových potravin[44]).

Tento seznam je otevřený a výslovně nezakazuje jiné možnosti.

Ze zvláštního průzkumu Eurobarometr o zvyklostech spotřebitelů v EU, pokud jde o produkty rybolovu a akvakultury[45], vyplývá, že zájem spotřebitelů o dobrovolné informace se soustředí na datum odlovu nebo produkce (76 % respondentů), s velkým náskokem před ostatními informacemi, například informacemi o životním prostředí (44 %), informacemi o zemi, ze které pochází loď, o rybářích nebo zemědělcích (po 33 %) nebo o přístavu vykládky či etickými informacemi (vždy 26 %).

Odvětví se však domnívá, že přidání dalších dat (odlovu, vykládky) se může stát pro spotřebitele velmi matoucím. Kromě toho je kvalita produktů rybolovu a akvakultury zaručena kritérii čerstvosti, která se u zpracovaných produktů nepovažují za tak důležitá. V případě uvádění přístavu vykládky nebo státu vlajky plavidel existují obavy z nesprávného pochopení informací o původu.

V návrhu směrnice Komise o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a lepších informací[46] byly navrženy nové požadavky na dobrovolné uvádění environmentálních tvrzení.

---

[43] Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a lepších informací (COM(2022) 143 final).

[44] Od prosince 2016 je v souladu s nařízením (EU) č. 1169/2011 uvádění výživových údajů povinné pro všechny ostatní kategorie potravin kromě nezpracovaných jednosložkových potravin.

[45] *Spotřebitelské zvyklosti v EU, pokud jde o produkty rybolovu a akvakultury, 2021*.

[46] Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a lepších informací (COM(2022) 143 final)

2.4 Pravidla hospodářské soutěže

Příspěvek k dosažení cílů SRP a vynětí z pravidel hospodářské soutěže

Podle článku 41 nařízení o společné organizaci trhů mohou být organizace producentů vyňaty z uplatňování pravidel hospodářské soutěže uvedených v čl. 101 odst. 1 Smlouvy o fungování EU (SFEU) za účelem dosažení jejich cílů, je-li to nezbytné k dosažení cílů stanovených v článku 39 SFEU a neznamená to povinnost účtovat stejné ceny, nevede to k rozdělení trhů v rámci EU v jakékoli podobě, nevylučuje to hospodářskou soutěž a neeliminuje konkurenci, pokud jde o podstatnou část dotčených produktů. Toto vynětí je základním nástrojem umožňujícím některé postupy při provádění plánů produkce a uvádění na trh, například kontroly množství, které členové uvádějí na trh, s cílem stabilizovat trhy a ceny, dodržovat povinnosti týkající se zachování zdrojů a zabránit plýtvání potravinami.

Toto vynětí z pravidel hospodářské soutěže mohou provádět pouze subjekty, které jsou k tomu oprávněny podle nařízení o společné organizaci trhů a které byly uznány členskými státy podle článku 6 uvedeného nařízení. Proto jej nemohou využívat neuznané kolektivní orgány producentů (např. družstva, *cofradías*). Kontroly dodržování předpisů ze strany organizací producentů provedené Komisí odhalily, že činnosti spojené s produkcí, zpracováním a uváděním vykládek rybářů na trh byly v některých případech řízeny neuznanými subjekty. V těchto případech byly příslušné orgány členských států požádány, aby přijaly nezbytná opatření.

Některé organizace s tímto omezením nesouhlasí a požadují změnu nařízení o společné organizaci trhů, aby byly rovněž způsobilé pro vynětí z pravidel hospodářské soutěže a pro přístup k financování. Organizace producentů však plní jasně definované úkoly, které jsou pro provádění SRP zásadní. Za tímto účelem musí dodržovat přísný a společný právní rámec pod dohledem svých vnitrostátních orgánů.

2.5 Informace o trhu

Nařízení o společné organizaci trhů stanoví, že Komise musí shromažďovat a zpracovávat ekonomické informace o trzích EU s produkty rybolovu a akvakultury a poskytovat je zúčastněným stranám a široké veřejnosti (článek 42 nařízení o společné organizaci trhů) s cílem přispět ke zvýšení transparentnosti a účinnosti trhu.

Za tímto účelem Komise zřídila Evropské středisko pro sledování trhu s produkty rybolovu a akvakultury (EUMOFA)[47]. Středisko EUMOFA se vyvíjí od roku 2010 ve formě přípravné akce. Od dubna 2013 jsou k dispozici specializované internetové stránky a databáze, které jsou plně funkční od doby, kdy revidovaná společná organizace trhů vstoupila v platnost.

Středisko EUMOFA poskytuje hospodářským subjektům v odvětví rybolovu informace o trhu v nejširším slova smyslu, aby lépe porozuměly tržním trendům. Cílem střediska EUMOFA je také podporovat procesy tvorby a provádění veřejných politik ze strany veřejných orgánů a zúčastněných stran. Kromě toho si klade za cíl, aby bylo prospěšné výzkumným orgánům, zúčastněným stranám a široké veřejnosti tím, že zlepší přístup k informacím a údajům o trhu.

[47] www.euomfa.eu

Toto středisko je důležité zejména proto, že na úrovni EU neexistuje alternativa, která by poskytovala informace o složitém a dynamickém trhu, který se vyznačuje velkou závislostí na dovozu ze zemí mimo EU (míra soběstačnosti je 38,9 %, přičemž u pěti nejčastěji spotřebovávaných druhů je to pouze 11 %[48]) a významným obchodem v rámci EU (obchodní toky v rámci EU jsou větší než dovoz ze zemí mimo EU). Dodávky produktů rybolovu a akvakultury v EU pro lidskou spotřebu, které zahrnují domácí produkci i dovoz, dosahují téměř 13 milionů tun v ekvivalentu živé hmotnosti. Lidé v EU spotřebují ročně přibližně 23 kg produktů rybolovu a akvakultury na osobu[49].

Středisko EUMOFA lze považovat za referenční středisko pro sledování potravinových komodit. Jedná se také o nejobsáhlejší databázi mezinárodních obchodních toků produktů rybolovu a akvakultury. Internetová platforma poskytuje denně ekonomické údaje o všech fázích hodnotového řetězce. Středisko je rovněž odborným centrem, které provádí analýzy trhu a vydává publikace na řadu témat, která zajímají průmyslové a institucionální zúčastněné strany. Vydává také analytické materiály na podporu tvorby politik. Během nedávných krizí (onemocnění COVID-19 a ruské invaze na Ukrajinu) sehrála klíčovou roli při informování zúčastněných stran na trhu tím, že poskytla přehled a vysvětlení o vývoji na trhu.

Za poslední rok navštěvovalo internetové stránky střediska EUMOFA[50] přibližně 3 000 návštěvníků měsíčně z více než 140 zemí. Počet publikací citujících středisko EUMOFA se zvyšuje, přičemž tyto publikace jsou stále rozmanitější (např. veřejné zprávy, vědecké a akademické publikace, odborný tisk). Široké rozšíření odborných znalostí střediska EUMOFA dokazuje, že toto středisko je důvěryhodné a uznávané.

Aby Komise splnila svou povinnost poskytovat informace o trhu, prováděla pravidelné průzkumy Eurobarometr týkající se zvyklostí spotřebitelů v EU v souvislosti s produkty rybolovu a akvakultury (v letech 2017, 2019 a 2021)[51].

3 ZÁVĚRY

Společná tržní politika pro produkty rybolovu a akvakultury, která je stanovena v nařízení o společné organizaci trhů, účinně pomáhá dosahovat cílů SRP, zejména pokud jde o konkurenceschopnost, stabilitu trhu, transparentnost a zajištění rozmanitých dodávek mořských plodů spotřebitelům.

Profesní organizace – zejména organizace producentů, které byly od počátku považovány za klíčové aktéry při provádění cílů společné organizace trhů – se ukázaly být nápomocné při zlepšování tržních podmínek pro dodávky mořských plodů, a tím i zvyšování příjmů producentů. Pokud jde o zmocnění organizací producentů v rámci společné organizace trhů, Komise provedla první komplexní kolo kontrol podmínek uznávání, aby zajistila dodržování předpisů a provozní kapacity organizací producentů. Tyto kontroly se budou opakovat.

---

48 Tuňák, losos, treska obecná, treska pestrá a krevety.

49 Zdroj: EUMOFA, *Trh EU s produkty rybolovu*, 2022.

50 Jednotliví návštěvníci.

51 Průzkumy Eurobarometr týkající se spotřebitelských zvyklostí v EU v souvislosti s produkty rybolovu a akvakultury.

Organizace producentů a vnitrostátní správní orgány potřebovaly několik let na to, aby se přizpůsobily fungování v rámci plánů produkce a uvádění na trh, a to vzhledem k jejich inovativnímu charakteru a povinné povaze. Systém je nyní obecně považován za plně funkční a velmi důležitý pro plnění cílů společné organizace trhů, pro provádění SRP v praxi a využívání tržních příležitostí. Přesto přetrvávají potíže, zejména pokud jde o rozdílné zacházení ze strany vnitrostátních správních orgánů, ať už jde o financování, správní podporu nebo způsobilost opatření. Tato hlediska mohou být pro organizace producentů překážkou v tom, aby mohly plně plnit své úkoly, přičemž je nutná trvalá pomoc ze strany Komise. Za aspekt, který je třeba zlepšit, je považována také podpora při zřizování a financování nadnárodních organizací, což Komise již učinila tím, že členským státům a organizacím producentů poskytla pokyny.

Společná organizace trhů sehrála pozitivní roli při zvyšování konkurenceschopnosti tím, že poskytla společný legislativní rámec, který se řídí stejnými obchodními normami. Tyto normy však dostatečně nepodporují udržitelné produkty. Jak bylo oznámeno ve strategii „Od zemědělce ke spotřebiteli“, je důležité pokračovat v práci na iniciativě udržitelného potravinového systému, který Komise plánuje navrhnout v roce 2023 za účelem harmonizovaného přístupu EU k udržitelné produkci potravin.

Ustanovení o informacích pro spotřebitele jsou obecně považována za vhodná pro daný účel, i když bude třeba nadále věnovat pozornost některým nedostatkům, například rozdílům v působnosti a dodržování předpisů u některých prodejen. Předmětem sporů v dodavatelském řetězci bude i nadále označování, protože názory a priority se rozcházejí. Přesto by bylo zapotřebí více konkrétních informací, aby si spotřebitel mohl udělat správnou představu o udržitelnosti produktů.

Možnost organizací producentů odchýlit se od pravidel hospodářské soutěže za podmínek stanovených v nařízení o společné organizaci trhů se jeví jako nezbytná pro to, aby došlo ke skloubení ziskovosti s povinností organizací producentů dosahovat cílů ochrany a řízení populací. Schopnost organizací producentů plánovat množství, která jejich členové uvádějí na trh, je základním nástrojem pro udržení cen na odpovídající úrovni a zamezení plýtvání potravinami.

Zřízením evropského střediska pro sledování trhu stanovila Komise normy pro podávání zpráv o trhu. Služby poskytované střediskem EUMOFA využily zúčastněné strany k mnoha účelům. Byly vysoce ceněny v době krize, kdy středisko konkrétně pomáhalo při tvorbě politik a strategií v odvětví.

Provádění ustanovení o společné organizaci trhů ukázalo, že mezi orgány, odvětvím a občanskou společností musí existovat důvěra a porozumění. Byly zavedeny pravidelné výměny názorů, zejména s poradním sborem pro trhy[52], aby bylo možné lépe pochopit dopady některých událostí na trh a potřeby odvětví. Tento dialog by měl pokračovat a být posílen s cílem usnadnit provádění společné organizace trhů.

Závěrem lze konstatovat, že nařízení o společné organizaci trhů a způsob, jakým bylo od doby reformy prováděno, lze celkově považovat za úspěch. Společná organizace trhů přešla od

[52] Úlohy a výsledky poradních sborů jsou popsány v pracovním dokumentu útvarů Komise, který doprovází *sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě – Společná rybářská politika dnes a zítra*: *Pakt o rybolovu a oceánech – přechod na udržitelné, vědecky podložené, inovativní a inkluzivní řízení rybolovu* (SWD(2023) 103, oddíl 3.12).

intervenční tržní politiky zděděné po společné zemědělské politice k tržně orientované dynamické politice řízené zmocněnými účastníky trhu. Tento přechod se ukázal jako důležitý pro zajištění dlouhodobé udržitelnosti a ziskovosti odvětví v rámci důsledného provádění SRP. Oblasti, které je třeba zlepšit, jsou správně určeny a Komise je bude řešit tím, že bude úzce spolupracovat se zúčastněnými stranami a vnitrostátními správními orgány s cílem maximalizovat dopad stávajících tržních nástrojů, zajistit dodržování předpisů a odstranit nedostatky.

PŘÍLOHY

Příloha 1 – Právní základy

Reforma společné organizace trhů znamenala výrazné zjednodušení právního rámce.

Do konce roku 2013 byla společná organizace trhů řízena:

- nařízením Rady (ES) č. 104/2000,
- více než dvaceti prováděcími nařízeními Komise, která stanoví podrobná pravidla, a
- několika nařízeními Rady.

V lednu 2014 vstoupilo v platnost nové nařízení o společné organizaci trhů. Celkem devatenáct nařízení Komise bylo zrušeno[53] a v současné době se společná organizace trhů řídí těmito akty:

- nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1379/2013 o společné organizaci trhů s produkty rybolovu a akvakultury („nařízení o společné organizaci trhů“),
- prováděcím nařízením Komise (EU) č. 1418/2013 o plánech produkce a uvádění produktů na trh,
- prováděcím nařízením Komise (EU) č. 1419/2013 o uznávání organizací producentů a meziodvětvových organizací,
- doporučením Komise 2014/117/EU o vytvoření a provádění plánů produkce a uvádění na trh a
- třemi nařízeními Rady o obchodních normách (a jedno prováděcí nařízení Komise), která zůstala v platnosti:
    - nařízení Rady (ES) č. 2406/96 o stanovení společných obchodních norem pro některé produkty rybolovu,
    - nařízení Komise (EHS) č. 3703/85, kterým se stanoví prováděcí pravidla ke společným obchodním normám pro některé čerstvé nebo chlazené ryby,
    - nařízení Rady (EHS) č. 1536/92, kterým se stanoví společné obchodní normy pro konzervované tuňáky a bonita, a
    - nařízení Rady (EHS) č. 2136/89 o stanovení společných obchodních norem pro konzervované sardinky a obchodních názvů pro konzervované sardinky a výrobky typu sardinek.

Nařízení o společné organizaci trhů bylo třikrát změněno; naposledy s cílem zavést krizová opatření v reakci na krizi COVID-19:

- nařízení Rady (EU) č. 1385/2013 ze dne 17. prosince 2013,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/812 ze dne 20. května 2015 a
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/560 ze dne 23. dubna 2020.

[53] Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1420/2013 ze dne 17. prosince 2013.

Příloha 2 – Veřejná konzultace

Evropská komise zahájila 17. prosince 2021 cílenou konzultaci[54] (s lhůtou do 14. března 2022) s cílem shromáždit zkušenosti a připomínky zúčastněných stran z odvětví[55] k provádění nařízení o společné organizaci trhů.

- Komise na dotazník týkající se společné organizace trhů obdržela přibližně 125 odpovědí.
- Tržní nástroje stanovené nařízením o společné organizaci trhů byly obecně považovány za relevantní a prokázaly svou schopnost přispět k dosažení cílů SRP.
- Hlavním úspěchem reformované tržní politiky je zejména to, že na organizace producentů byla přenesena klíčová úloha kolektivně řídit činnosti producentů. Plány produkce a tržní plány organizací producentů jsou pružnými a účinnými nástroji k dosažení tržních cílů společné organizace trhů. Zúčastněné strany zdůraznily, že stále existuje prostor ke zlepšení, například pokud jde o finanční podporu těchto plánů, která se může v jednotlivých zemích značně lišit, a pokud jde o mechanismy, které nejsou zcela vhodné pro nadnárodní organizace.
- Informace pro spotřebitele, zejména označování, jsou obecně považovány za účelné, i když v některých případech množství ekoznaček a příliš mnoho podrobných informací do jisté míry omezuje srozumitelnost tvrzení.
- Obecně je oceňován příspěvek střediska pro sledování trhu (EUMOFA) ke zvýšení transparentnosti a lepšímu pochopení vývoje na trhu.

Dne 10. června 2022 uzavřela Komise tento konzultační proces akcí pro zúčastněné strany v Bruselu, která se týkala fungování společné rybářské politiky (SRP) a společné organizaci trhů (účast byla možná i na dálku).

Diskuse a interakce mezi zúčastněnými stranami probíhaly na dvou tematických plenárních zasedáních s krátkými prezentacemi a panely zástupců zúčastněných stran. Tematická zasedání se týkala sociálních, hospodářských a environmentálních cílů SRP na jedné straně a inovací, odolnosti a správy a řízení v oblasti rybolovu na straně druhé.

Výsledky tohoto konzultačního procesu posloužily jako základní vstup pro zprávu o fungování společné organizace trhů.

[54] https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/TargetedConsultation2022ReportCMO

[55] Všechny zúčastněné strany z odvětví byly vyzvány, aby vyplnily dotazník a zúčastnily se akce pro zúčastněné strany: odvětví rybolovu a akvakultury, nevládní organizace a akademičtí, vědečtí, sociální a hospodářští partneři.